

BERGEN

Råtun barnehage

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

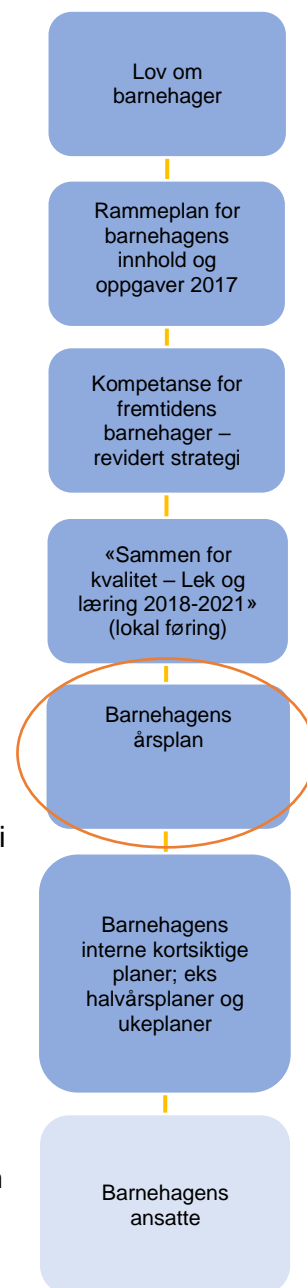
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

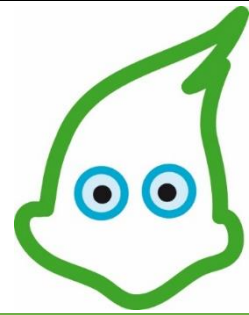

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	8
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	9
2.3 Læring	10
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	12
2.6 Mangfold	13
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	14
3.1 Fagområder	15
3.1.1 Språk som basiskompetanse	16
3.1.2 Matematisk kompetanse	17
3.2 Digitale verktøy	17
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	18
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	18
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	19
4.2.1 Dokumentasjon	19
4.2.2 Vurdering	19
4.2.3 Oppfølging	20
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	20
I. Barnesyn og lærings syn	20
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	21

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	22
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	22
V.	Overganger	23
a.	Tilvenning i barnehagen	23
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	23
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	24
VI.	Foreldremedvirkning	24
VII.	Bærekraftig utvikling	25
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	25
IX.	Barns seksuelle helse	26

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Råtun barnehage ligger sentralt til like ved Lagunen, og er nærmeste nabo til Fana Stadion.

I Råtun er vi opptatt av å skape gode og trygge relasjoner mellom barn og voksne. Vi har blick for det enkelte barn, og stort engasjement for arbeidet. Vi er imøtekommende, inkluderende, lekne, og ser det enkelte barns behov og utviklingsnivå.

For at et barn skal trives og utvikle seg, må det føle seg trygt. I Råtun treffer du engasjerte voksne, som jobber hver dag for at barna har en hverdag fylt med gode og spennende opplevelser.

1.1 Struktur og organisering

Barnehagen har 4 avdelinger med 25 barn i alderen 0-6 år.

Barnehagen tilbyr:

Engasjert personale

Store avdelinger med 2 grupperom

Eget bibliotek

Gymrom

Tilrettelagt for at barn skal være med på kjøkken

Stort uteområde med både lekeplass og naturtomt

Mulighet for å bruke Fana stadion og Høiehallen

Fine turområder i nærheten

Praksisbarnehage for høyskolen

1.2 Metodevalg

Barn blir til i møte med sine omgivelser med egne interesser og ulike forutsetninger. Vi i Råtun er opptatt av å se barnet, ta det på alvor og møte det med varme og med en inkluderende holdning. Vi støtter barnet i lek og hjelper dem i møte med ulike utfordringer i lek og samspill. Vårt barnesyn kommer til uttrykk i våre handlinger i møte med barnet og barnegruppen. Erfaringer barnet gjør i møte med personalet er med på å danne grunnlag for deres selvfølelse og tilknytning.

Vi deltar i den regionale kompetanseordningen (Rekomp). Det innebærer at barnehagen er i en utviklingsprosess med hele personalgruppen i samarbeid med høyskolen på Vestlandet. Samarbeidet går over 2 år og vårt fokus er å utvikle leke - og læringsmiljøet til barna.

Metoder vi bruker i arbeidet sammen med barn:

- **Praksisfortellinger:** små fortellinger om hverdagssituasjoner i barnehagen. Praksisfortellingene brukes til refleksjon over det som skjer eller det vi gjør i situasjonen og som dokumentasjon på utviklingsarbeidet.
- **Pedagogisk dokumentasjon:** Bilder og tekst fra det pedagogiske arbeidet i barnehagen.
- **Prosjektarbeid:** prosjekter hvor vi bruker alle fagområdene innenfor et spesifikt tema f eks årstider, jul, påske, eventyr, og lignende.
- **Barnesamtaler:** formelle samtaler med barn som brukes til pedagogisk dokumentasjon i prosjektarbeid. Her brukes som regel et spørreskjema slik at barna svarer på de samme spørsmålene.
- **Hverdagsamtaler:** samtaler vi har i her - og nå situasjoner som oppstår. Noen ganger er det noe barnet har på hjertet, andre ganger undrer vi oss over noe vi ser eller opplever i barnehagen.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

Vårt mål er at:

Barna skal føle at vi har tid til å prate, støtte og hjelpe der det trengs

Barna skal få ros og anerkjennelse

Barna skal kjenne rom for å utrykke alle følelser

For oss betyr dette:

Være bevisst på barnas grenser

Bevisst på egen bagasje i møte med barna

Første møte om dagen er viktig. Smil smitter. «Hei, kjekt å se deg»

Lek som engasjerer barnet og voksne

Se hvert enkelt barn

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

Vårt mål er at:

Barna skal møte kjærlighet og trygghet
Barna skal møte tilstedeværende voksne

For oss betyr dette:

Imøtekommende voksne i samspill med barn
De voksne er støttende og viser omsorg
Positive og pålitelig voksne

“Barnehagehverdagen gir felles opplevelser, erfaringer og referanser, og gjennom lek og læring møter barna utfordringer og problemstillinger som innbyr til felles oppgaveløsning og samhandling” (kvalitetsutviklingsplan 2018).

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap».

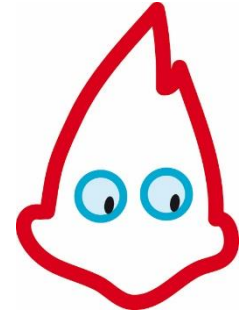
Vårt mål er at:

Alle blir invitert til lek
Barna skal medvirke i sin egen hverdag
Barna skal oppleve glede og mestring i hverdagen
Inkludering av foreldre i barnas hverdag/sine interesser

For oss betyr dette:

Kjenne barnas interesser
Tilrettelegge for lek
Informasjon skal være tilgjengelig for alle
Godt miljø mellom teamet som skaper ett godt miljø før barna
Tilstedeværende voksne
Pålitelige og omsorgsfulle voksne

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

“De yngst barnas behov for trygghet, omsorg og nærhet er stort og fundamentalt for deres videre utvikling, både i et psykologisk, utviklingsmessig og læringsrelatert perspektiv”
(Kvalitetsutviklingsplan, 2018).

Vi ser viktigheten av å skape gode og trygge rammer for barna i barnehagen. Gjennom nærhet og relasjoner til de voksne, skapes tilknytning og trygghet.

Vi er opptatt av å ha et godt psykososialt miljø i barnehagen. Det å arbeide med relasjonene til både enkelte barn og hele gruppen, er med på å skape gode rammer og ett godt miljø i barnehagen. Vi har faste barnegrupper og legger til rette for ulike aktiviteter som fremmer fellesskap og tilknytning som lekegrupper, turer, samlinger og organiserte aktiviteter. Alle skal være en del av fellesskapet, og det er rom for alle uansett kjønn, alder, etnisitet og funksjonsnivå.

Når et barn starter i barnehagen, møter vi barn og foreldre der de er. Vi legger til rette for at det å begynne i barnehagen er ulikt for hvert enkelt barn, og vi bruker den tiden det tar for at barn og foreldre skal bli trygge.

Den voksnes nærhet og omsorg blir avgjørende for tilknytningen til barnet. Vi er bidragsytere, og jobber bevisst med å skape en god relasjon til barnet. Når barnet er trygt, kan det utforske verden rundt seg. Vi som voksne er brobyggeren for disse rammene.

2.2 Lek

“Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur”
(Kunnskapsdepartementet, 2017).

Vi ser på lek som en grunnleggende livs- og læringsform som barna uttrykker seg gjennom. Gjennom lek opparbeider barna seg ulike egenskaper og kunnskaper de får bruk for videre i livet. Det å løse konflikter, skape vennskap, utvikle språk, ta hensyn til andre og vise medfølelser er eksempler på dette.

Leken kjennetegnes av indre motivasjon, glede og kreativitet. For barn er leken deres naturlige væremåte, og leken ses på som et mål i seg selv. Fantasien får fritt spillerom, og

barnet skaper sin egen verden. Leken gir også mulighet for å være noen andre, eller lære mer om å være akkurat den man er. Gjennom leken opplever barna likestilling og likeverd. Dette gjør vi ved å fremme toleranse, inkludering og nestekjærlighet for hverandre i hverdagen.

“I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre” (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Vårt mål er at:

Barna opplever vennskap og tilhørighet.

Barna opplever progresjon og variasjon i lek. Barnet får erfaring med ulike typer lek som for eksempel rollelek, konstruksjonslek, tumlelek, sanglek og regellek.

Barna opplever at voksne er til stede, både psykisk og fysisk i lek.

Barna opplever mestring og glede gjennom lek.

Leken fremmer barns utvikling på alle områder- intellektuelt, språklig, fysisk, sosialt og emosjonelt.

Barna får erfaring med digitale verktøy.

For oss betyr dette:

Vi anerkjenner lekens egenverdi.

Vi veileder barna hvis leken medfører uheldige samspillmønstre.

Vi jobber systematisk for å fremme ett inkluderende miljø, og hjelper til med at alle har noen å leke med.

Vi observerer barns lekekultur, og tilrettelegger ut ifra alder, funksjonsnivå og interesser. Dette sikrer progresjon i leken.

Vi er opptatt av at barn medvirker i sin egen hverdag. Lekemiljøet blir utviklet i forhold til barns ønsker, interesser og behov.

Vi tilrettelegger for lek med digitale verktøy.

2.3 Læring

Barn er nysgjerrige av natur og har mange tanker og ideer om hvordan verden rundt seg fungerer. Barn lærer ved å oppleve og erfare gjennom hele dagen i barnehagen. Gjennom samtaler, samlinger, måltider og lek får barna et variert læringsmiljø. Barn lærer primært gjennom egne erfaringer og opplevelser, og absorberer informasjon best når innholdet gir mening og betyr noe for dem. Her i Råtun arbeider vi med å lage gode læringsarenaer hvor vi tilrettelegger for barnas alder og interesser.

Barnehagen er en læringsarena, og vi legger til rette for læring i både formelle og uformelle læringssituasjoner. Formelle læringssituasjoner er planlagte aktiviteter med et klart mål. Den uformelle læringen skjer i hverdagsituasjoner, lek og samspill med andre. Gjennom en hverdag øver vi blant annet på å ta på sko selv, dele med andre, vente på tur og ta vare på seg selv og andre. Leken er barns grunnleggende læringsform og den har en fremtredende plass i barnehagen.

Vårt mål er at:

Barna opplever mestring i hverdagen.

Barna opplever at deres undring og nysgjerrighet blir tatt på alvor.

Barnas interesser brukes som en kilde til ny læring

Barna bruker hele kroppen og alle sansene i sine læringsprosesser.

Barna utvikler sosial kompetanse.

Barna får et tilrettelagt tilbud som er tilpasset deres behov.

For oss betyr dette:

Vi tilrettelegger for aktiviteter tilpasset barnas alder og modningsnivå.

Vi setter ord på, og gir mening til barns opplevelser i hverdagen.

Vi utvider barns erfaringer og sørger for progresjon i barnas utvikling.

Vi bruker digitale verktøy til å utvide forståelse og kunnskap.

Vi lar alltid barna prøve selv først, i alle hverdagssituasjoner.

Vi undrer oss sammen med barna, og skaper forståelse og mening.

Vi har et læringsmiljø der alle er med å bidra til læring.

Vi legger til rette for at barna tilegner seg kunnskap for å være best mulig rustet for livet videre.

“Barnet skal møtes med anerkjennelse og respekt som subjekt og aktør i eget liv” (kvalitetsutviklingsplanen, 2018).

2.4 Barns medvirkning

Barna skal bli sett, hørt og opplever anerkjennelse for egne meninger, og for den de er.

Barnehagen vår fremmer demokrati og et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Det å ha medvirkning er ikke det samme som å bestemme, men barna er en aktiv bidragsyter i sin hverdag og det er viktig at vi gir dem rom til det. Barnas leketema og interesser påvirker vårt arbeid og pedagogiske dokumentasjon. Det gir oss inspirasjon og muligheter til å bygge videre på barns initiativ og få progresjon i lek og læring. Barn formidler sine synspunkter verbalt, gjennom kroppsspråk og mimikk, og vi er opptatt av at alle skal få medvirke i sin hverdag ut fra egne forutsetninger. Til barna som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, bruker vi visuelle hjelpemidler, observasjoner, og tegn til tale for å få deres uttrykk og meninger.

Vårt mål er at:

Barna opplever muligheten til å sette preg på sin egen hverdag.

Barna opplever progresjon i egen utvikling og i barnehagens pedagogiske innhold og arbeidsmetoder.

Barna er med på å planlegge og evaluere aktiviteter

Barnas interesser og nysgjerrighet danner grunnlaget for tema og prosjekter.

For oss betyr dette:

Vi legger til rette for gode samtaler og evaluerer barnehagens innhold individuelt og i små grupper. Vi tar barna med på å skrive dagen i dag.

Vi er bevisste på barnas ulike uttrykksformer, vi observerer og tolker det de sier og de signaler de sender.

Vi tar utgangspunkt i barnas interesser, erfaringer, synspunkter og initiativ i hverdagen når vi velger tema for kommende planer og prosjekter.

Vi legger til rette for varierte lekemiljøer og aktiviteter for barna.

Vi legger til rette for at barna utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer.

“Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek er fundamentalt”
(Kunnskapsdepartementet 2017).

2.5 Vennskap og felleskap

Vennskap og gode relasjoner er viktig for læring og opplevelser av glede og mestring. Læring er en livslang prosess, og foregår blant annet i det daglige samspillet med andre mennesker. Det å være en del av et fellesskap gir tilhørighet og opplevelsen av å ha en verdi for andre. Barn lærer gjennom å erfare, utforske og oppleve verden. Det å gjøre dette sammen med en venn gir glede.

Vårt mål er at:

Vi har et inkluderende leke og læringsmiljø
Barna opplever glede og tilhørighet i gruppen

For oss betyr dette:

Vi møter barns undring på en åpen og utforskende måte

Vi er tilstedeværende og imøtekommende voksne

Vi er det støttende stillaset for barna i lek og veiledning

Vi skaper gode relasjoner til hvert enkelt barn

Vi møter barna som subjekt og ikke objekt

“Barnehagen
menneskeverdet
og fremme
respekt”
2017).

I Råtun gir vi rom
får et likeverdig
miljø som er
og anerkjennelse, uansett hvilke nasjonalitet, bakgrunn, forutsetninger, utviklingsnivå og behov barna har.

For oss er det viktig å videreformidle forståelse og toleranse for ulikheter og likeverd. Barnehagen skal være en arena for mestring og opplevelsen av at «Jeg er verdifull» og «Jeg er en del av ett fellesskap».

De voksne er tett på, og deltar i barns lek, veileder og støtter. Vi jobber aktivt for å forebygge utestengning, krenkelser og mobbing.

Vårt mål er at:

Barna føler seg sett og hørt
Barna føler seg betydningsfull

For oss betyr dette:

Vi ser hvert enkelt barn
Vi gjør barna kjent med ulike kulturer som er representert i barnehagen
Vi tilrettelegger for inkludering i fellesskap, lek og læring
Vi følger opp alle mistanker om at barn ikke har det bra i barnehagen
Vi bruker aktivitetsplan i tett samarbeid med foreldre om det foreligger mistanke om at barnet ikke har det bra i barnehage

2.6 Mangfold

skal fremme respekt for
ved å synliggjøre, verdsette
mangfold og gjensidig
(Kunnskapsdepartementet,

for mangfold, og alle barna
tilbud. Vi har et inkluderende
preget av imøtekommenhet

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Å samle barn og voksne rundt felles kulturelle opplevelser gir samhold og en tilhørighet som er viktig. I tillegg til å vektlegge/ gi rom for barnas egen kultur, har vi følgende tradisjoner i Råtun barnehage:

August	Bli kjent måned. Tilvenning nye barn
September	Mandag 11 september: planleggingsdag. Barnehagen er stengt. Foreldremøte Uke 38: brannvernuke
Oktober	Høstfest for barna Uke 43: FN uke: Vi markerer FN-dagen 24 oktober.
November	Fredag 3. november: planleggingsdag. Barnehagen er stengt
Desember	Adventstid; med fokus på norske tradisjoner Onsdag 13 desember: Lucia markering 19. Desember: Nissefest for barna

	25 – 26 desember: juleferie. Barnehagen er stengt 27 – 29 desember: barnehagen er åpen (730- 1630)
Januar	Tirsdag 2 januar: planleggingsdag. Barnehagen er stengt Fredag 26. Januar: Planleggingsdag. Barnehagen er stengt.
Februar	Uke 6: fokus på samefolket. 6. februar: samefolkets dag karneval
Mars	Torsdag 21. Mars: vi markerer rockesokk dagen. Verdensdagen for Downs syndrom Vi markerer barnehagedagen Påske: Fortellinger, sang og ulike formingsaktiviteter Gul lunsj. I påskeuken er åpningstiden 730-1630. Onsdag 27. Mars: Barnehagen stenger kl 12: Torsdag 28. mars til og med 1. april: påskeferie
April	Tirsdag 23. April: vi markerer verdensbokdagen
Mai	Onsdag 1. mai: barnehagen er stengt Torsdag 9. mai: kristihimmelfarts dag. Barnehagen er stengt. Fredag 10. Mai: Planleggingsdag 15. Mai: Vi har mai moro, går i tog og øver på sanger til 17. Mai Fredag 17 mai: Nasjonaldag. Barnehagen er stengt 20. Mai. 2 pinsedag: Barnehagen er stengt. Idrettsdag på Fana stadion for førskolebarna
Juni	Solidaritetsprosjekt til inntekt for sykehusklovnene Sommerfest i regi av SU Avslutning for førskolebarna
juli	Barnehagen er stengt 8 juli - 26 juli. Åpningstid de åpne dagene i juli er 730-1630.

3.1 Fagområder

“Fagområdene gjenspeile områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold” (Kunnskapsdepartementet, 2017).

I ett samspill med et lite barn der vi fyller en bøtte med sand, snur den og banker, for så å ta vekk bøtten og bli henrykt over resultatet, vil barnet og den voksne kommunisere både nonverbalt og verbalt.

Ulike begreper som blir brukt her: “full bøtte”, “snu”, “banke”, “tung”. Dette kommer inn under fagområdet kommunikasjon, språk og tekst. Barnet får erfaringer med matematiske begreper som tung/lett, volum og antall. Dette hører til fagområdet antall, rom og form. De motoriske utfordringene som blant annet øye- hånd koordinasjon, hører til fagområdet kropp, bevegelse og helse.

I barnehagehverdagen vil de syv fagområdene sjelden, eller aldri opptre alene. Vi vil som regel dekke flere fagområder samtidig gjennom de ulike aktivitetene som legges til rette for barna. Eks på en slik aktivitet kan være lek i sandkassen, som er en gylden arena hvor barna lærer og gjør seg erfaringer både alene, sammen med voksne og sammen med andre barn.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

«Gjennom arbeidet med språk skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språk kompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Hos oss møter barna ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barna «bader» i språk, dette skjer ved at vi voksne ser på hverdagen som lekende læring, og lærende lek. Alt fra basking til bleieskift har en pedagogisk funksjon, og vi er opptatt av at barna er i et miljø hvor de opplever daglig spenning i det å ha en samtale.

Hverdagssamtalen står sentralt i Råtun barnehage. Barnehagehverdagen er full av små øyeblikk, som gir mulighet til å samtale med barn. Språkstimulering gjennom samtale, undring, samlingsstunder, bøker og fortellinger er viktige, og samtalen blir dermed en svært sentral læringsarena for både språk og mye annen kunnskap.

Personalet er lyttende og tar barnas innspill på alvor, og det barna er opptatt av tar vi med oss videre inn på avdelingen. Vi hjelper barna med å fremme undring og nysgjerrighet, og å sette ord på sine egne opplevelser.

3.1.2 Matematisk kompetanse

«Barnehagen skal stimulere barns læring om matematiske begreper og sammenhenger gjennom å legge til rette for utforskning, eksperimentering og undring»
(Kvalitetsutviklingsplanen, 2018).

For barn i barnehagealderen er tall, rom og form en naturlig del av hverdagen. Det er mye matematisk trening i våre daglige rutiner. Barn er opptatt av å finne ut av mengder, størrelser og former. Hos oss bruker vi tall og telling daglig. Vi omgir oss med ulike geometriske former, vi rydder og sorterer. Eks klær og leker. Gjennom arbeidet med antall, rom og form bidrar barnehagen til at barnet blant annet får styrket sin matematikk glede, og at de får en dypere forståelse for verden rundt seg.

Vi har et kompetent personale som legger til rette for den matematiske gleden hos barna. Gjennom barnas interesser og undring skaper vi ett godt lekemiljø for den matematiske verden. I løpet av dagen møter barna ulike former for matematiske begreper, og personalet står klare for å hjelpe barna og hjelpe de å forstå. Ved hjelp av dette er barna allerede i startfasen av å lære og undre seg over hvor mye som faktisk er matematisk i løpet av dagen.

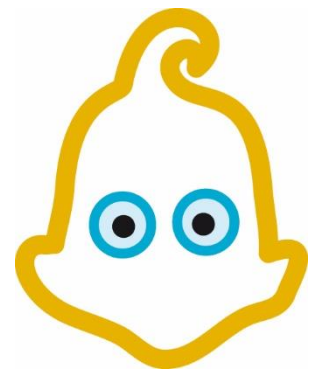
3.2 Digitale verktøy

“Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanenes føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn” (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Digitalisering i Råtun barnehage er i praksis å bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet støtter dette opp om barns læreprosesser og bidrar til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy er vi voksne aktive i den digitale verden sammen med barna. Samtidig bruker vi digitale verktøy med omhu og lar det ikke dominere som arbeidsmåte.

Gjennom digitale verktøy i barnehagen støtter vi barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær, og gir utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barna opplever at digitale verktøy kan være en kilde og inspirasjon til lek, kommunikasjon og innhenting av kunnskap. Vi har blant annet smarttelefoner, datamaskin,

kopimaskin, digital lupe, Bee Bot og prosjektor som er med på å supplere til barnas lek, kreativitet og læring. I Barnehagen utøver vi digital dømmekraft som regulerer innhold, mengde og praksis. Dette bidrar til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse, digital dømmekraft, knyttet til digitale medier.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Barnehagen er med i Rekomp som er et prosjektarbeid i samarbeid med høyskolen på Vestlandet. Temaene i utviklingsarbeidet er leke og læringsmiljø. Barnehagen har fått midler til å kunne utvikle og øke kunnskapen i forhold til lek og barns medvirkning. Vi har valgt uteleken som vårt utviklingsområdet. Dette er en pedagogisk arena som vi ønsker å ha mer fokus på. Vi ønsker å bevisstgjøre de voksne på sin egen rolle i leken, gjennom å få ny kunnskap om barns lek, ulike metoder for observasjon, organisering og gjennomføring i

uteleken. Gjennom utviklingsarbeidet ønsker vi å jobbe med det psykososiale miljøet og arbeidet for at alle barn opplever tilhørighet i et positivt felleskap.

Vårt mål er at:

Berike uteleken med nye leker og aktiviteter

Barna og voksne opplever glede og mestring i deres lekeverden

Vi har et lekemiljø som er inkluderende

Observante voksne som fanger opp barnas trivsel

Vi har et lekemiljø som inspirerer til utforskning og fantasi

For oss betyr dette:

Tilstedeværende voksne i lek

Vi observerer barna, og spiller på deres styrker

Anerkjenne barnas følelser

Motivere og skape interesse hos barna

Utforme ett innbydende lekemiljø for barn i alle aldre

Bruke naturen som pedagogisk arena

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

Planlegging er med på å skape oversikt, kontinuitet og progresjon både for enkeltbarn og for gruppen. Barnehagen har fast dagsrytme og rutiner.

Vi dokumenterer barnas prosesser og resultater i barnehagen gjennom bilder, formingsarbeid, utstillinger og tekst som blir hengt opp på avdelingene. Barna er med i prosessen med å velge ut hva som skal henges opp, og hva vi skal ta bilder av.

Dokumentasjon hjelper oss å synliggjøre kvaliteten i vårt arbeid med barna.

4.2.2 Vurdering

Jevnlig evaluering av planer og aktiviteter sammen med barna, bidrar til utvikling og progresjon. Vi evaluerer arbeidet vårt hele året, og inkluderer ansatte, barn, og foresatte på forskjellige måter. Når vi planlegger og vurderer vårt arbeid legger vi alltid vekt på barnas interesser og innspill. Dette gjør vi for å få barnehagehverdagen til å fungere best mulig. Alle våre planer tar utgangspunkt i Rammeplanen, og dens syv fagområder.

4.2.3 Oppfølging

Arbeidet følges opp gjennom personalmøter og planleggingsdager, der de ansattes refleksjon over egen praksis står sentralt.

Dette gir oss mulighet til å juster/endre arbeidet underveis.

Barnestemmen blir ivaretatt gjennom samlinger, barnesamtaler, «hva har du på hjertet», og hverdagssamtalen.

Foreldrene informeres gjennom daglig kontakt, «dagen i dag», bilder, foreldremøter og foreldresamtaler.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barnas tilbakemeldinger er en viktig del av medvirkning i utviklingsarbeidet. Det er viktig for oss at barna er en aktiv bidragsyter i hverdagen sin og som gir oss gode muligheter til å bygge videre på deres interesser og at «alle skal få bli den beste versjonen av seg selv».

Vi gjennomfører brukerundersøkelse blant foreldre som er med på å gi oss en verdifull tilbakemelding på vårt arbeid. På denne måten sikrer vi foreldres rett til medvirkning.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

“Rammeplanen uttrykker et syn på barnet som subjekt, som intensjonelt og som aktivt deltakende i sin egen utvikling- og læringsprosess. Det er kun når vi anerkjenner som subjekter at vi kan realisere vårt potensiale og forholde oss til fellesskapet vi inngår i på en ansvarlig måte” (Kvalitetsutviklingsplanen, 2018).

Vi voksne skaper gode og trygge rammer for barna. Barna får opplevelsen av å bli respektert og får anerkjennelse for sine følelser og opplevelser. Ved å anerkjenne barnet, skaper vi et godt utgangspunkt for god selvfølelse hos barnet. For at vi skal kunne møte barnet på en

god måte er barnesynet helt avgjørende. Vi møter barnas undring på en yrkesetisk måte. Vi gir barna støtte og veiledning på handlinger og holdninger. Vi skal møte barna der de er, og gi dem utfordringer etter hvilket mestringsnivå de er på. Barns interesser og nysgjerrighet skal bidra til å danne grunnlaget for tema og læringsprosesser i vår barnehage.

Gjennom tilrettelegging av leke- og læringsmiljø sikrer vi at barns læring blir ivaretatt. Ved å legge til rette for den frie leken, der den voksne er tilstedeværende sikrer vi at barnets sosiale kompetanse er i startfasen. Gjennom leken skaper barna gode vennskap og relasjoner, og barnets verden har startet. Leken er indremotivert, og er gjerne en måte barn bearbeider inntrykk, følelser og andre opplevelser på. Leken er et typisk trekk ved barnekulturen, og spiller en stor rolle i sosialiseringprosessen barnet gjennomgår. Lek er grunnleggende for barnets individuelle personutvikling, samt viktig for barnets kulturelle identitet. Dette er viktige grunnprinsipper for oss i Råtun barnehage.

“Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng, og rammeplanens sosialkonstruktivistiske læringssyn betrakter kunnskap og kompetanse som et indre forhold som blir skapt i møte mellom individet og omgivelsene” (Kvalitetsutviklingsplanen, 2018).

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

“Kvaliteten på den pedagogiske relasjonskompetansen er avhengig av den ansattes bevisste holdninger, verdier, barnesyn og læringssyn, og virkeliggjøres gjennom personalets handlinger i møte med barn” (kvalitetsutviklingsplanen, 2018).

Kvalitet i barnehagen er først og fremst avhengig av de menneskelige ressursene, det vil si barna, foresatte og barnehagens ansatte. Barn blir til i møte med sine omgivelser, og i dette møtet bygger barn identitet og kunnskap.

Gode relasjonelle ferdigheter er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. Det å delta i fellesskap og oppleve vennskap, støtter barnets selvfølelse og gir rom for å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andre.

Ansatte i barnehagen er viktige personer for barna, og det er derfor av stor betydning at ansatte møter barna med respekt, likeverd og empati. Å anerkjenne barnet som subjekt betyr å møte den enkelte som et individ som kan forholde seg til seg selv, med rettigheter i forhold til egne tanker og følelser. Arbeidet med relasjonskompetanse er med på å bevisstgjøre oss på våre holdninger og kommunikasjon, i alle våre relasjoner i barnehagen.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Vi ser på danning som en livslang prosess, som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter.

Barna blir dannet inn i samfunnet gjennom å delta i fellesskap med andre. Å være en del av ett større fellesskap er verdifullt for hvert enkelt menneske. Barna får erfaring med å si sin mening, og slik påvirker de det samfunnet de lever i. Vi gir barn støtte til å uttrykke seg, og hjelper dem å se sammenhengen og meningen i det som skjer i hverdagen. For å sikre at barna opplever samarbeid og kontinuitet mellom barnehage og hjem, er vi opptatt av å ha et godt foreldresamarbeid.

Vårt mål er at:

Barna er en del av fellesskapet, og forstår at vi har felles normer og regler.

Barna deltar i beslutningsprosesser og evalueringsprosesser.

Barna formes som mennesker gjennom trygge og gode relasjoner, lek og læring.

Barna har kjennskap til mangfold og ulikheter i samfunnet.

For oss betyr dette:

Vi støtter barna i deres identitetsutvikling.

Vi sikrer progresjon gjennom å gi barna variasjon i barnehagens innhold, og tilpasninger til de ulike aldre og funksjonsnivå.

Vi forebygger mobbing og utestenging ved bruk av lekegrupper, samling og veiledning i barnegruppen.

Vi fyller barnehagehverdagen med lek, dialog og samspill.

Vi synliggjør mangfold og ulikheter på en positiv måte.

Vi bruker digitale verktøy for å fremme barns tilhørighet til samfunnet og kulturen.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

“Progresjon i barnehagen innebærer at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barn skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter”
(Kunnskapsdepartementet, 2017).

I den pedagogiske plattformen vår legger vi til rette for lekens egenverdi. De voksne observerer og støtter barna ut ifra deres alder- og forutsetninger. Ved å ta i bruk observasjoner danner det grunnlag for progresjon i det videre arbeidet. Ved den hverdagslige samtalen får også barna gitt uttrykk for sitt syn på hverdagen sin. Dette ser vi på som en viktig del av progresjonen i barnehagehverdagen.

V. Overganger

I Råtun barnehage ønsker vi å sikre at alle barn får en trygg oppstart. Barna får et brev fra barnehagen før oppstart hvor det står hvilke avdeling barnet skal begynne på og hvilke personale som jobber på avdelingen. I barnehagen legger vi til rette for at barn og voksne blir kjent før oppstart. Vi inviterer til en bli kjent dag hvor barnet med foresatte kommer på besøk til avdelingen. På besøksdagen får de nye barna hilse på små og store på avdelingen og bli kjent med lekemiljøet. Vi er opptatt av at barna opplever gode overganger med trygge voksne. Et godt foreldresamarbeid er avgjørende for en god overgang fra hjem til barnehage

a. Tilvenning i barnehagen

Vi er opptatt av at barna blir godt kjent på avdelingen sin i tilvenningsfasen. Tilvenning tar tid, både for ettåringer som skal i barnehagen for første gang, og for eldre barn som er nye hos oss. Vi bruker god tid, og lar barnet bli kjent i sitt eget tempo.

Tett samarbeid med foreldre sikrer oss at vi kan tilrettelegge best mulig for barnet. Hele personalet er involvert i tilvenningen og vi kommuniserer tett med foreldre både muntlig og digitalt. Ved barnehagestart opprettes en tilknytningskontakt som følger barnet spesielt den første tiden. Dette gir barnet trygghet og skaper gode relasjoner.

Tryggheten for oss ligger i at barnet blir på samme avdeling hele tiden sin i barnehagen. Da rekker barnet å bli godt kjent, og utvikler seg sammen med et personale som kjenner barnet. Rammeplanen sier at barna må få tid til å tilpasse seg rutiner og bli kjent med nye omgivelser under tett oppfølging, slik at barna opplever tilhørighet, og trygghet for lek, utforskning og læring.

Dette gjør vi blant annet i tilvenningen ved at vi blir enige med foresatte hva som passer familien og barnet best. Dette kan være å ha kortere dager i starten, eller at mamma eller pappa er med litt i barnehagen den første tiden. Eller det kan være at kosebamsen er med å spise frokost.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

I barnehagen samarbeider vi på tvers av avdelingene i forbindelse med det pedagogiske arbeidet. Vi har felles mål vi jobber etter.

Avdelingene ved siden av hverandre er samarbeidsavdelinger og de samarbeider om praktiske oppgaver som; kjøkken, matlaging, yttervakter og andre rutiner.

Vi har ulike aktiviteter på tvers, som førskolegruppe, turer, og aldersgrupper.

Hver tredje måned starter vi opp et nytt samarbeid med to og to avdelinger der vi utarbeider månedsplan og ulike aktiviteter på tvers av huset.

c. Samarbeid og sammenheng med skole

Siste året i barnehagen før skolestart, begynner barna i førskolegruppen vår. Vi lager et tilpasset opplegg for å sikre en god overgang fra barnehage til skole. Dette gjør vi ved at vi jobber med skoleforberedende aktiviteter og aktivitetsboken "Trampoline". Vi jobber med ulike temaer som: Vennskap, førstehjelp, skolevei, trafikk og å få nye erfaringer.

Vi har spesielt fokus på selvstendighetstrening, det å vente på tur, og det å lytte og å ta imot kollektive beskjeder. Barna skal glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole.

Vi har god dialog med de aktuelle skolene der barna skal begynne. Vi sender i samråd med foresatte informasjon til skolen om det enkelte barn. Dette kan være hvem de har vært venner med i barnehagen, hvilke bøker vi har lest, kjente sanger vi har sunget og ulike aktiviteter og leker som barna har kjennskap til. Når skolen bygger videre på barnas kompetanse skaper det trygghet når de møter noe kjent. Vi kan også fortelle skolen om hvilke interesser det enkelte barn har, og annen informasjon som kan bidra til en trygg og god overgang fra barnehage til skole.

Hvert år blir vi invitert til et samarbeidsmøte i kommunen, der det legges en felles plan, og gjør forberedelser i arbeidet med overgang barnehage/skole. I samråd med foresatte blir det holdt overflyttingsmøte med skolene i de tilfeller der det er ekstra behov for å sikre en god overgang.

VI. Foreldremedvirkning

Fokuset vårt er «TIL BARNETS BESTE». Vi jobber med å skape et godt samspill med foreldre, og ha en kommunikasjon som er preget av respekt. Barnehagen har sammen med barnets foresatte et felles ansvar for barnets utvikling og trivsel. For oss er derfor den daglige kontakten ved henting og levering viktig.

I løpet av barnehageåret tilbyr vi to foreldresamtaler, ellers samtaler ved behov. Barnehagen arrangerer foreldremøte på høsten.

Barnehagen har et foreldreråd (FAU) bestående av alle foreldrene i barnehagen og et samarbeidsutvalg (SU) med representanter for foresatte og personalet i barnehagen. Her har foreldrene mulighet til å påvirke hverdagen til sitt barn. I løpet av barnehageåret vil foreldre også kunne delta i brukerundersøkelse.

VII. Bærekraftig utvikling

“Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden”
(Kunnskapsdepartementet, 2017).

Ansatte er gode rollemodeller og legger til rette for å tenke bærekraftig utvikling i alt vi gjør. Ved å vise barna gode valg og metoder legger vi grunnlaget for at de i fremtiden tar gode valg. Det er i de små lokale tingene vi gjør at barn kan lære å “tenke globalt, handle lokalt”.

Å ta vare på naturen handler om at barna skal få et eierforhold til naturen rundt oss. Det gjør vi med å sikre gode friluftsopplevelser året rundt, der vi sammen tar vare på det rundt oss og skaper en bevissthet for hvordan naturen er i endring og hva som påvirker endringene. Gjennom å gi førstehåndserfaringer med naturen, og vise barna hvordan man kan bruke den til både lek og læring, vil barna kunne utvikle respekt og en begynnende forståelse for hvordan man kan ta vare på naturen.

I barnehagen jobber vi med resirkulering, og barna lærer tidlig å sortere avfallet. Vi har derfor en miljøstasjon på kjøkkenet. Dette har barna god kompetanse på og de yngste lærer av de eldste. Vi ønsker at dette skal bli en naturlig del av barnas holdninger og hverdag.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

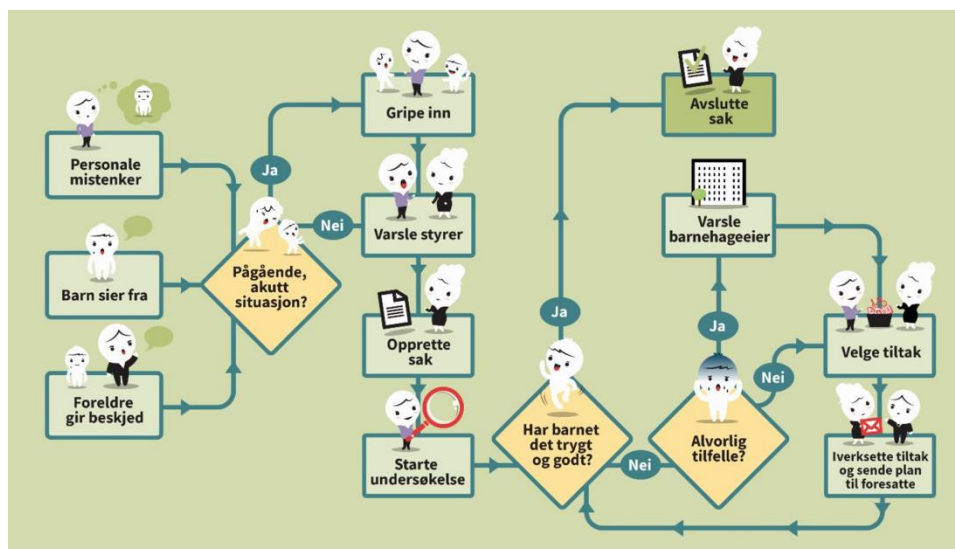
Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Gjennom hele året har vi formelle og uformelle samtaler med barna. Samtalene kan oppstå spontant ved at barna selv kommer til oss. Eller at vi kan ha planlagte samtaler rundt temaet etter observasjoner i barnegruppen.

Vi har samlinger og bøker hvor vi snakker om kroppen, følelsene vi har og hva gode og vonde hemmeligheter innebærer.

I tillegg vil vi ha temaet om kropp og følelser som fokus i en periodeplan i løpet av året.

Råtun barnehage
Råtun 1
5239 Rådal
Tlf: 40 80 30 96

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/ratun-barnehage>

e-post: barnehage.ratun@bergen.kommune.no

